

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Univers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prave
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

34 Quibus modis possessio amittatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

possidere dicitur, summa scilicet cum ratione: quia quod ex iusta causa corporaliter a seruo tenetur, id in peculio serui est: & peculium, quod seruus civiliter possidere non potest, sed naturaliter tenet, Dominus creditur possidere. Quod vero ex maleficijs apprehenderit, id ad Domini possessionem ideò non pertinet, quia nec peculij causa apprehenderit.

Secundo quaeritur, An per seruum, vel filium, qui in potestate nostra est, acquiratur iusta, & civilis possessio nobis ignorantibus? Acquiruntur. *l. 1. §. Item acquirimus. ff. de Acquirend. poss.* vbi sic legitur. [Acquirimus possessionem per seruum, aut filium, qui in nostra potestate est: & quidem earum rerum, quas peculiariter tenent, etiam ignoranter, &c. quia nostra voluntate intelliguntur possidere, quod eis peculium habere permiserimus. Igitur ex causa peculiaris, & infans, & furiosus acquirunt possessionem; & usufructum, & heres hereditarius seruus emat.] Sic ibi. Dubia quaestio est, An per liberum hominem, videlicet per procuratorem, possessio possit acquiri ignorantibus? Potest. *l. 1. C. de Acquirend. poss.*

Tertio quaeritur, An per eum, quem bona fide possidemus, vt seruum, possimus acquirere possessionem? Possimus, quamuis sit seruus alterius, vel sit homo liber. *l. Acquiruntur. ff. de Acquirend. re. poss. l. 1. §. Sed et per eum. ff. eod. Tit. Et ibidem subiicitur:* [Quod si mala fide eum possideamus, non puto acquiri nobis possessionem per eum, sed neg vero Domino, aut sibi acquirere possessionem, qui ab alio possidetur.]

Octauo quaeritur, An per eum seruum, in quo usufructum habemus, possessionem acquirere possimus? Possimus, eius rei videlicet, quae prouenit nobis ex operis ipsius, vel ex re nostra quam ipsum habere permittimus. *l. 1. §. Per eum. ff. de Acquirend. poss.* Nec refert, quod ipsum non possidemus, scilicet, vt interpretatur Glossa, civiliter, nam naturaliter possidemus. *l. Naturaliter. ff. eod. Tit.* quia nec filium possidemus, & tamen per ipsum potestatis possessionem acquirimus. Glossa in *l. 1. modo citata.*

Quinto quaeritur, An per seruum communem singuli Domini in solidum acquirant possessionem? Acquirunt, in *l. 1. §. Per communem. ff. eod. Tit.* Paulus ait: [Per communem seruum, sicut per proprium acquirimus possessionem etiam singuli in solidum, si hoc agat seruus, vt vni acquirat: sicut in dominio acquirendo.] Et in *§. Per procuratorem, in eadem lege*, habetur: [Per procuratorem, tutorem, curatoremque possessio nobis acquiruntur.] Quid autem, si seruum tuum possidere iubeas, & is eo animo intret in possessionem, vt nolit tibi, sed potius Tino acquirere? Respondeo, non esse tibi possessionem acquisitam. *l. 1. §. eod. Tit. §. Hae qua de seruis.*

Sexto quaeritur, Qualis debeat esse ille, per quem possessionem acquirimus? Respondet Paulus in *l. supra citata. §. Caserum*, [Ille per quem volumus possidere, talis esse debet, vt habeat intellectum possidendi. Et ideò si furiosum seruum miseris, vt possideas, nequaquam videris apprehendere possessionem. Quod si impuberem miseris ad possidendum, incipies possidere, sicut pupillus, (maximè tutore auctore) sibi acquirere possessionem.]

Septimo quaeritur, An per seruum, qui est in fuga, possessionem possimus acquirere. In *citato. §. Per seruum*, sic habetur, [per seruum, qui in fuga sit, nihil possimus possidere, Nerua filius, ait: Licet respondeatur, licet ab alio non possideatur, à nobis eum possideri: ideoque interim etiam usufructu. Sed utilitatis causa receptum est, vt impleatur usufructu, quamdiu nemo nactus sit eius possessionem. Possessionem autem per eum acquiri, sicut & per eos, quos in provincia habemus, Casij, & Iuliani sententia est.] Et in *l. per eum. ff. eod. Tit. dicitur*. [Per seruum in fuga agentem, si neque ab alio possideatur, neque se liberum esse credat, possessio nobis acquiruntur.]

Octauo quaeritur, An per eum, quem quis iusto errore ductus filium suum, & in sua potestate esse putat, possessionem acquirat? Respondeo, minime. *l. Per eum. ff. de Acquirend. poss.* sic habetur: [Per eum, quem iusto ductus erro-

re, filium meum, & in mea potestate esse existimo, neque possessio, neque dominium, neque quidquam aliud ex re mea mihi quaeritur.] Dices, per eum, quem bona fide possidemus, quamuis sit alienus, scilicet seruus, vel liber, possessionem acquirimus, vt habetur *l. 1. §. Sed et per eum. ff. de Acquirend. poss.* ergo, & per eum, quem bona fide credimus esse filium nostrum, & esse in nostra potestate. Respondeo, diuersam esse rationem, quae proponitur in *l. Iusto. ff. de Vsufructu. vbi sic dicitur*: [Iusto errore ductus, Titium filium meum, & in mea potestate esse existimauimus, cum arrogatio non iure interuenisset. Eum ex re mea mihi quaerere non existimo. Non enim, & constitutum est in hoc, quod in homine libero, qui mihi bona fide seruit, placuit. Ibi enim propter assiduum, & quotidianam comparationem seruorum ita constituit, publice interstitit. Nam frequenter ignorantia liberos emimus: non autem tam facili, & tam frequens adoptio, vel arrogatio filiorum est.] Quare, quando contingit, vt quis alienum, filium suum, & in sua potestate esse bona fide putet, & tamen per eum possessionem, aut dominium non acquirat? Respondeo, accidere, cum quis adoptat, vel arrogat filium, & ea adoptio, vel arrogatio iure non subsistit, quia non est facta coram Principe, vel Magistratu. Glossa in *l. Iusto. ff. de Vsufructu. in verbo. Iure.*

Quibus modis Possessio amittatur.

CAPVT XXXIV.

PRIMO amittimus possessionem rei, quam perdidimus, & ignoramus vbi sit. In *l. Si id, quod. ff. de Acquirend. poss.* dicitur: [Si id, quod possidemus, ita perdidimus, vt ignoremus vbi sit, desinimus possidere.]

Secundo, amittimus possessionem illius loci, quem flumen, aut mare occupauerit. *l. Possideri. §. Lateo. ff. de Acquirend. poss.*

Tertio, [Si rem apud te depositam furti faciendi causa contraclaueris, desino possidere: sed si eam loco non moueris, etiam si insciendi animum habearis, plerique veterum, & Sabinus, & Cassius responderunt, recte possessionem meam mouere: quia furtum, sine contraclatione fieri non potest, nec animo solo furtum committitur.] Sic in *l. citata. §. Si rem.*

Quarto: [Si quis nuntiet domum à latronibus occupatam, & Dominus timore ceteritus nolent accedere, amississe eam possessionem, placet] ex eadem lege. *Possideri. §. Si quis nuntiet.*

Quinto, Si quis per vim à possessione deiciatur, eam amittit. *l. Rem. ff. de Acquirend. poss.* Quid si is, qui in potestate nostra est, furtiue rem nostram? Respondet Caius in *l. Rem modo citata*, non amittere nos possessionem, quando res surrepta apud ipsum est; [quia per huiusmodi personam acquiruntur nobis possessio. Et haec ratio est, quare videamur fugiuum seruum possidere, quod is quemadmodum aliarum rerum possessionem interuerrere non potest, ita nec suam quidem potest.]

Sexto quaeritur, An solo animo, & voluntate amittamus possessionem? In *l. Possideri. §. In amittenda. ff. de Acquirend. poss.* [In amittenda quoque, inquit, Paulus, possessione, affectio eius, qui possidet, intenda est. Itaque si in fundo sis, & tamen nolis eum possidere, protinus amittes possessionem. Igitur amitti, & animo solo potest, quamuis acquiri non potest. Sed et si animo solo possideas, licet alius in fundo sis, adhuc tamen possides.] Obijciat aliquis, quod idem Paulus ait, in *l. Quemadmodum*, [nulla possessio acquiri, nisi animo, & corpore potest, ita nulla amittitur, nisi in qua vtrumque in contrarium actum est.] Respondeo, vtrumque in amittenda possessione esse necessarium, vt dicitur in *l. Quemadmodum, modo citata*. Et quod habetur in *l. Possideri, superius allegata*. [Si in fundo sis, & tamen nolis eum possidere, protinus amittens possessionem] intelligitur, protinus amittes, cum inde discesseris: vt quis desinat possidere rem immobilem, necesse est,

se est, vt nolit eam possidere, & eo animo ab ea digrediatur. Rem mobilem delinit quis possidere, si nolit eam possidere, & ea voluntate abiciat illam. Vnde in l. Peregre ff. de Acquirend. poss. Quibus explicatis, Papinianus ait: [Quibus explicatis, cum de amittenda possessione queritur, multum interesse dicam, per nosmetipsos, an per alios possideremus. Nam eius quidem, quod corpore nostro retinetur, possessionem amitti, vel animo, vel etiam corpore: Si modo eo animo inde digressi fuerimus, ne possideremus: Eius vero, quod serui, vel etiam coloni corpore possideretur, non aliter amitti possessionem, quam si eam alius ingressus fuisset: eamque amitti nobis quoque ignorantibus. Illa quoque amittende possessionis separatio est. Nam salus hybernos, & astiuos, quorum possessio retinetur animo solo. Licet neque seruum, neque colonum ibi habeamus.] Et in l. Quamuis. 2. ff. Eod. Tit. idem Papinianus, sic habet: [Quamuis salus proposito possidendi fuerit alius ingressus, ingressus tamen, tamdiu priorem possidere dictum est, quamdiu possessionem ab alio occupatum ignoraret. Vt enim eodem modo vinculum obligationis soluitur, quo queri assolent, ita non debet ignoranti tolli possessio, que solo animo retinetur.]

Tertio queritur, quando amittamus possessionem animalium, & ceterarum rerum se mouentium? Respondeo ex Paulo in l. Possideri. §. Nerua. ff. Eod. Tit. excepto homine, res mobiles, aut se mouentes, quatenus sub custodia nostra sint, eatenus possideri, id est, quatenus, si velimus, earum naturalem possessionem nancisci possumus. Nam pecus simul atque abstraherit, aut vas ita excludit, vt non inueniatur, protinus definire à nobis possideri, licet à nullo possideatur, dissimiliter, atque si sub custodia mea sit, sed tantum cesset interim diligens inquisitio. Et in §. Item. feras subijcit. [Item feras bestias, quas in vinaris includimus, & pisces, quos in piscina collegerimus, à nobis possideri. sed eos pisces, qui in stagno sunt: aut feras, quæ in syluis circumseptis eugantur, à nobis non possideri: quoniam relictae sunt in libertate naturali. Alioqui etiam si quis syluam ement, videri eum omnes feras possidere, quod falsum est. Aues autem possidemus, quas inclusas habemus, aut si quæ mansuetæ factæ, custodiæ nostræ subiectæ sunt. Quidam autem recte putant, columbas quoque, quæ ab aedificijs nostris euolant, item apes, quæ ex alueis nostris euolant, & secundum consuetudinem redeunt, à nobis possideri.] Et in l. Si rem. ff. eod. Tit. idem Paulus ait. [Rerum mobilium neglecta atque omissa custodia, quomodo eas nemo alius inuenerit, veteris possessionis damnium afferre consuevit.] & paulo inferius. [Igitur earum rerum quidæ, quæ ratione, vel animo carent, consistunt amittitur possessio: hominis autem retinetur: si reuertendi animum habet, quia potest homo proposito redeundi, Domino possessionem sui conseruare. Et in l. Possideri. §. [Si seruus, quem possidebam pro libero se gerere, vt fecit Spartacus, nec iudicium liberale pati paratus sit, non videbitur à Domino possideri, cui se aduersarium preparat. Sed hoc ita verum est, si diu in libertate moratur.] Et Glossa ibi exponit (Diu) hoc est decennio inter presentes, & viginti annis inter absentes. Serui quoque fugiuui si ab alio possideantur, possessio amittitur. l. Per eum. ff. eod. Tit. dicitur: [Per seruum in fuga agentem, si neque ab alio possideatur, neque se liberum esse credat, possessio nobis acquiritur.]

De Rerum Diuisione.

CAPVT XXXV.

EXPLICATA quantum potui breuiter, & clarè, ratione domini, proprietatis, vtilitatis, & possessionis, sequitur, vt diuisionem rerum, quæ in illis variæ sunt, recto ordine tradamus. Extat titulus in iure ciuili De Rerum Diuisione, qui est octauus in libro Digestorum, & primus in Institutionibus Iustiniani libro secundo.

Primo queritur, Quo modo res diuidantur? Res primo diuidantur: Aut enim sunt corporales, quæ sua natura tangi queunt, vt fundus, homo, vestis, aurum, argentum, & similes res: Aut sunt incorporales, quæ sua natura tangi non possunt; qualia sunt, quæ in iure consistunt, vt hereditas, vtilitatis, actiones, obligationes, seruitudes l. i. ff. de Rerum diuis.

Secundo diuidantur, Aut enim sunt Diuini iuris, aut Humani. l. i. ff. de Rerum diuis. Diuini iuris sunt, res sacre, religiose, sanctæ, & quæ nullus hominum in bonis sunt, sed Dei esse dicuntur, quia diuinis vtilibus deputatæ. Quæ vero sunt humani iuris, plerumque sunt in bonis alienis hominis, & quantum aliquando in nullius bonis sunt, possunt tamen esse: at quæ diuini iuris sunt, ea nec in alicuius hominis bonis sunt, nec possunt esse: vt colligitur ex l. i. ff. de Rerum diuis. §. ex Instit. de Rerum diuis. Nullius autem.

Res, quæ diuini iuris sunt, secundum ius ciuile aut sunt sacre, aut religiose, aut sanctæ. Sacre res apud Romanos olim habebantur, quæ publica auctoritate, videlicet Principis, aut Populi, per Pontifices consecrabantur; cuiusmodi erant apud Gentes, templa, seu delubra, hisque consecrata nemora, aut montes, aut luci.

Nunc verò apud Christianos nullus locus sacer habetur, nisi auctoritate Episcopi ad diuina destinatus. Talia sunt Cœmeteria, Oratoria, Hospitales domus, ades sacre, siue templa. Vnde nullus Ecclesiasticæ immunitate gaudet, nisi Episcopi auctoritate sit sacro vtili addictus, ac inaneptus: Ecclesiastica autem immunitas in eo consistit, vt locus sacer vendi, atque in vtilis profanos conuerti non possit: item vt in eo diuina exerceantur: demum vt qui eum in locum confugiunt, sint ab omni iudice profano, & seculari tuti, & securi.

Secundo queritur, Quot, & quæ requirantur, vt locus sacer habeatur? Respondeo, loca sacra apud Christianos dupliciter dici: alia enim sunt, quæ tantum Episcopali benedictione sacrantur, hoc est, quibusdam tantum precibus solemnibus ritu per Episcopum adhibitis. Alia verò dicuntur loca consecrata: quia non solum precibus, & ceremonijs ad vtilis sacros deputatur, sed etiam vntione cum oleo sancto: altaria, & templa, siue Ecclesia non solum benedictione pontificia, sed & consecratione sacra. Cœmeteria, quæ Christianorum sepulturis destinantur sacra habentur ex sola pontificia benedictione, non enim consecrantur, & ideo non sunt in bonis alienis. cap. Ratio de preben. §. l. In tantum ff. de Rerum diuis.

Tertio queritur, Quid requiratur, vt hospitalis domus, vel oratorium pro loco sacro habeatur? Respondeo, requiritur vt Episcopi auctoritate constituantur. cap. Ad hac, de Relig. domib. vnde hospitalis domus ad pauperes, & infirmos excipiendos, sine altari, Cœmeterio, vel alio iure Episcopali fundari, & construi non potest per laicos absque vlla Episcopi licentia, Innoc. cap. Ad hac supra citato, Gloil. in c. Quadam. 18. quæst. 2. & in Clem. Quia corrigi, de Relig. domib. Oratorium itidem, quod conuuluit vt ibi Deum orems, nisi fuerit Episcopi auctoritate constitutum, sacer locus non habetur: vnde in eo Missæ sacrificium fieri non potest. cap. Vnicuique. §. cap. Clericos de Conse. Dist. 2. Hostien. & Ioan. Andreas. c. ult. de consecr. Hinc in eo oratorio erigi non potest, quod vocant, campanile areum habens campanam, c. Patentibus, de Priuil. ex quo fit, vt tale oratorium ad vtilis possit profanos conuerti, quia sacer locus non est.

Quarto queritur, Quomodo hospitalis domus, vel oratorium cognosci queat, vtum sacer locus sit, quando dubij sumus, an sit Episcopi auctoritate constitutus? Respondeo, id cognosci ex circumstantijs, v. g. si hospitalis domus per laicos absque Episcopi consensu gubernetur, nec habeat cœmeterium sepulturis mortuorum deputatum, nec campanile, locus profanus est. Item si ex bonis eius collectæ laicorum communitati soluantur. Præterea oratorium, si per laicos regi soleat, & campanile non habeat, seu campanam aream super tectum, sacer locus non est. At verò si hospitalis domus campanile habeat, vel aream cam-

panam